

Oslo, 06.02.2015

Høring - rapport fra ekspertgruppen for Statens pensjonsfond utlands virkemiddelbruk og investeringer i kull- og petroleumselskaper

Naturvernforbundet takker for muligheten til å gi våre innspill.

Tolkning av mandatet

Ekspertgruppen er bedt «vurdere om utelukkelse av kull- og petroleumselskaper framstår som en mer effektiv strategi enn eierskapsutøvelse og påvirkning for å adressere klimaspørsmål og bidra til endringer fram i tid».

Naturvernforbundet mener rapporten unnlater å svare på viktige deler av dette spørsmålet. Gruppen skriver at: «Vi tror ikke at klimaspørsmål kan påvirkes effektivt gjennom automatisk utelukkelse av alle kull -eller petroleumsprodusenter fra fondet (Norsk sammendrag 2014:2).» Gruppens begrunnelse for dette er svak, hvor det blant annet ikke gjøres en grundig vurdering av effektene på å adressere klimaspørsmål av slike uttrekk.

Det rapporten gjør er å legge til grunn at verden vil ha mye fossil produksjon i flere tiår fremover og på bakgrunn av dette argumenteres det for at SPU vil kunne være en bedre eier enn andre. I tillegg argumenteres det mot ekskludering av «produkttypen» kull- og petroleum da dette anses som lite konsistent med Norge som oljenasjon og at det vil være vanskelig å unngå å ramme kjøperne av fossil energi.

Naturvernforbundet mener det er synd at ekspertgruppen i liten grad vurderer hvorvidt og hvordan utelukkelse av kull- og petroleumselskaper kan påvirke for å adressere klimaspørsmål. Dessverre gjør dette etter vår oppfatning rapporten mindre interessant og unnlater å svare på Stortingets spørsmål.

Samstemt politikk

Statens Pensjonsfond Utlands investeringer i fossil energi kan på flere punkter sies å være på kollisjonskurs med andre politikk mål for Norge. Naturvernforbundet savner en vurdering av SPU's samstemthet, og mangel på sådan, med andre politikkområder innen klimasaken.

Gruppens mandat om å vurdere hvordan SPU kan bidra til å adressere klimaspørsmål kan sies å være begrunnet i Norges internasjonale mål og forpliktelser om å redusere globale utslipp av klimagasser. I Cancun-avtalen har Norge forpliktet seg til å arbeide for å redusere utslipp for å unngå en global oppvarming på mer enn 2 grader og på sikt vurdere tiltak for å holde den globale oppvarmingen under 1,5 grader.

Gruppen viser til det internasjonale energibyrået (IEA) og konkluderer med at verden vil ha behov for fossile energikilder også i fremtiden. Naturvernforbundet mener gruppen undervurderer den seneste vitenskaps anbefalinger om utslippskutt. FNs klimapanel anslår at mellom 73 og 86 prosent av dagens fossile reserver ikke kan utvinnes for å ha minst 66 prosent sjans for å nå 2-gradersmålet. IEA sier på sin side at 2/3 av reservene må bli forbli urørt for å ha en 50 prosent sjans for å nå 2-gradersmålet.

I tillegg har Norge i de internasjonale klimaforhandlingene tatt til ordet for at verden blir enige om et mål om «*a long-term zero emissions sustainable development pathway*» som er "*consistent with carbon neutrality / net zero emissions by 2050, or full decarbonization by 2050 and/or negative emissions by 2100.*» Gruppen viser til IEAs klimascenario og skriver at det også i fremtiden vil være behov for fossil energi (Skancke et.al 2014:6). Naturvernforbundet savner en grundig vurdering av hvordan SPU investering i fossil energi er i samsvar med internasjonale klimamål som Norge støtter.

Spørsmålet gruppe burde svart på er i hvilken grad disse er i samsvar og hvordan SPU eventuelt kan bidra til å adressere klimaspørsmål i lys av dette.

Utelukkelse eller påvirkning?

Rapporten argumenterer for at aktivt eierskap er mer effektivt enn utelukkelse. Som nevnt mener vi at rapporten ikke gir noen grundig vurdering av effekten av utelukkelse. Vi stiller også spørsmål ved effekten av aktivt eierskap. For det første krever klimaspørsmålet en rask overgang fra fossil energi til miljøvennlige alternativer. Vi mener det er et grunnleggende spørsmål om det er mulig å få kull- og petroleumsselskaper til å slutte å produsere fossil energi gjennom eierpåvirkning. Er det ikke da bedre å velge å investere i selskaper som ikke produserer fossil energi? For det andre savner vi eksempler på at aktivt eierskap gjennom SPU har gitt resultater på andre områder. All den tid det ikke finnes klare eksempler på at aktivt eierskap fører til ønsket effekt er det verdt å spørre om dette er riktig strategi.

Med bakgrunn i dette ønsker Naturvernforbundet at SPU selger seg ut av all fossil energi. Vi mener også at det vil være riktig å gjøre dette gradvis hvor vi selger oss ut av de mest forurensende prosjektene først. På bakgrunn av dette ønsker vi at SPU selger seg ut av alle kullselskaper i løpet av 2015. Definisjonen av et kullselskap mener vi bør følge følgende kriterier:

- Companies, whose business is primarily coal-related.
- Companies producing more than 22 million tons of coal annually.
- Companies with large coal-to-liquids or coal-to-gas investments.
- Utilities, if at least 30% of their power generation is coal-based or if at least 30% of their business is coal-related.
- Companies with large-scale expansion plans in the coal sector.

(Schücking 2014:11)

Vi vil også foreslå at SPU varsler at de innen 2020 har solgt seg ut av all fossil energi, etter tilsvarende kriterier som for kull. Å gi selskaper frem til 2020 på å legge om sin virksomhet i tråd med slike kriterier gir selskapene mulighet til å tilpasse seg.

Et sentralt spørsmål i vurderingen av utelukkelse eller påvirkning for å adressere klimaspørsmål er alternativ bruk av midlene som i dag er investert i fossile selskaper. Naturvernforbundet er positive til å la SPU investere i infrastruktur og fornybar energi. I tillegg vil SPU kunne være en viktig aktør i utviklingen av det fremvoksende markedet for grønne obligasjoner. SPU er en stor aktør i det internasjonale obligasjonsmarkedet og om lag 35 prosent av fondets midler vil over tid være investert i obligasjoner. Dersom SPU utvikler en strategi for hvordan deres investeringer i

obligasjonsmarkedet kan innrettes mot Green Bonds vil det også bidra til å utvikle Green Bonds som et betydningsfullt finansielt instrument. Det vil være kommersielt interessant og i tråd med mandatet om å oppnå høyest mulig avkastning innenfor et moderat nivå på risiko.

Oppsummering

Naturvernforbundet mener utelukkelse av kull- og petroleumsselskaper vil være den beste strategien for å adressere klimaspørsmål. Det er to grunner til dette:

- i) Klimaendringer krever at verden så raskt som mulig slutter å produsere fossil energi.
- ii) Signaleffekten av uttrekk vil være viktig, både for andre investorer og fossilselskapene

På bakgrunn av dette foreslår Naturvernforbundet at SPU selger seg ut av kullselskaper nå, og varsler at vi vil selge ut oss ut av alle fossilselskaper innen 2020.

Med vennlig hilsen

(sign)

Lars Haltbrekken

Leder i Naturvernforbundet

Kilder

Norsk sammendrag 2014

https://www.regjeringen.no/contentassets/b28a0f34d860490da2c4accc41f92de6/norsk_sammendrag.pdf

Schücking 2014 <http://www.framtiden.no/rapporter/rapporter-2014/746-dirty-dangerous-oljefondet-er-skitnere-enn-du-trodde/file.html>

Skancke et.al 2014

https://www.regjeringen.no/contentassets/b28a0f34d860490da2c4accc41f92de6/expertgroup_report.pdf